

Biblioteken i Örkelljunga Slutrapport om projektet Biblioteket, en möjliggörare!

En studie och ett projekt i hur biblioteken i Örkelljunga utvecklar sin roll som möjliggörare i lokalsamhället. Vi fick 25 000 kronor från Svensk biblioteksförning i utvecklingsstöd samt 50 000 kronor genom Region Skånes kulturförvaltning.

Bakgrund

Huvudbiblioteket finns i huvudorten Örkelljunga. I Skånes Fagerhult och Åsljunga finns integrerade biblioteksfilialer, det vill säga skol- och folkbibliotek. Kommunen har även fyra renodlade skolbibliotek utöver de integrerade filialerna.

Folkbibliotekens roll handlar till stor del om öppenhet och demokrati med fri och obegränsad tillgång till information, idéer, kultur och all sorts litteratur. Skolbibliotekets roll är att vara ett redskap i arbetet med att ge eleverna de färdigheter som behövs för ett livslångt lärande.

Vi som arbetar på de olika biblioteken möter besökarna på biblioteket, affären och på byn. Närheten till de som bor här är påtaglig och det är fördelen med att vara en liten kommun. Men vi ser också de människor som vi inte når och som kan behöva en omstart vad ett bibliotek kan vara för dem. Här spelar det här projektet en viktig roll då vi åter måste börja arbeta uppsökande för att nå ut till befolkningen och visa på det demokratiska rum som finns i samhället. Rummet utan krav och där människans behov står i centrum.

Genom att marknadsföra biblioteket som möjliggörare, så att fler kan ta del av andras kompetenser, samt att vi marknadsför kultur-och fritidsförvaltningens kompetens tror vi att vi kan nå allt fler i lokalsamhället. Mervärdet blir då också att lokalsamhället kommer närmare varandra och i bästa fall river vi murar mellan människors olikheter.

Kommunens olika förvaltningar, föreningar, kyrkan och privatpersoner är viktiga kuggar för att vår bygd ska kunna nå en förbättrad integration där alla människor från olika håll blir sedda, oavsett bakgrund. Under våren har kultur- och fritidsförvaltningen uppdaterat samarbetet och provpratad utifrån integration samt lärt känna varandras kunskaper och kompetenser.

En tanke bakom det här projektet dök upp då vi hade en sagoläsning på svenska och arabiska. En kvinna som kommit hit som flykting från Syrien läste sagor på sitt språk. Hon var mattelärare innan hon kom hit. Ungefär samtidigt så var det någon annan som träffat på en annan flykting från Syrien. Han hade varit asfaltschef på kommunen i Aleppo. Och en tredje person, också han från Syrien, var musiklärare och var ofta på plats när biblioteket anordnade konserter. I dessa möten såddes ett frö. Utan att lägga någon större tid så hade vi, genom olika sammanhang, fått reda på kunskaper som våra nyanlända hade. Och tänk då hur mycket kunskaper som finns bland alla våra invånare, kunskap som vi behöver och bör sprida.

Projektförklaring

Örkelljunga kommun arbetar med ett professionellt bemötande präglad av kunskap, omtanke och handling. Något som biblioteken i Örkelljunga verkligen följer. Dessutom främjar biblioteken möten, kreativitet och skaparglädje. Vi vill undersöka hur vi kan utveckla vår roll som möjliggörare i lokalsamhället med ambitionen att våra besökare ska bidra med kunskaper istället för att passivt ta emot. Vi vill uppmuntra människorna i kommunen, oavsett bakgrund, att bli mer delaktiga i det som sker på deras bibliotek.

Biblioteken i Örkelljunga har en lång erfarenhet av att nätverka i lokalsamhället, ordna skaparaktiviteter och marknadsföra verksamheter. Men nu tar vi ett steg framåt genom att investera i en mobil skaparbibbla. Den är en miljövänlig Skaparbibbla som varken behöver bensin eller körkort. Vart vi än ställer upp Skaparbibblans beachflagga, där finns den mobila verksamheten. Vi tar med oss beachflaggan, vår kunskap, låter människor träffas och mötas oavsett etnicitet, kön, ålder eller inkomst. Vår mobila skaparbibbla kommer ge oss möjligheter att få reda på vad människor kan och hur denna kunskap kan spridas. Vi vill fortsätta nätverka gentemot bygdens företag och kommunens cirka 70 föreningar. Biblioteken blir spindeln i nätet, våra invånare blir de som driver projektet vidare och som sedan ska mynna ut i ett ännu rikare konst och kulturliv.

Syfte

Vårt huvudsakliga syfte är att peka på den potentiella delningskultur som finns i vår bygd men som vi ännu inte har tagit ett samlat grepp om och därmed kan nå.

I samband med att biblioteken utvecklas till möjliggörare når vi en bredare deltagarsfär och ett annat engagemang som tillsammans skapar lokalsamhällets bibliotek utefter bibliotekslagens ramar.

Ett annat viktigt syfte är att hitta en metod för att vi som verkar och bor i bygden ska integreras med varandra. Men vi tror inte att integrationen är det som ska vara i fokus utan snarare är en viktig process i hur vi på bästa möjliga sätt blir en bättre möjliggörare för de idéer och kunskaper som finns i bygden. Vi vill visa att vi kan vara en arena för möten som i sin tur ökar glädjen för varje individ och som kan göra ett rikt konst- och kulturliv ännu rikare. Vår värld finns i lokalsamhället, en värld som speglar alla möjliga kulturer och idéer. Vi ser i vår vardag kompetenta människor som kan, vill och längtar efter ett sammanhang för att sprida sina kunskaper. Vi ska möjliggöra detta!

Mål

- Ge biblioteket en tydligare förankring i lokalsamhället.
- Att inventera vilka kunskaper som finns och sprida dessa.
- Att koppla samman individer till befintliga och nya föreningar.
- Att arrangera minst 10 stycken skaparbibblor under 2017, gärna på oväntade mötesplatser.

Målgrupp

Vår primära målgrupp är invånarna i Örkelljunga kommun. Vår sekundära målgrupp och samarbetspartners är föreningsliv, näringsidkare och övriga kommunala förvaltningar.

Marknadsföring

Bibliotek Familjen Helsingborgs bibliotekswebb, kommunens webb och evenemangskalender. Sociala medier i form av facebook och instagram. Affischer runt om i kommunen. Kommunens digitala skärmar. Dialog med medborgarna. Fysiska programblad och flyers.

Olika språk och målgrupper

Målgruppen är alla oavsett språk och förkunskaper. Språk som talas blir oftast svenska men ibland även engelska och arabiska.

Aktiviteter under 2017

Januari

Planeringen startas i arbetsgruppen som består av bibliotekssamordnaren och föreningsutvecklaren. Projektmöte med Region Skåne för de kommuner som har fått beviljade bidrag.

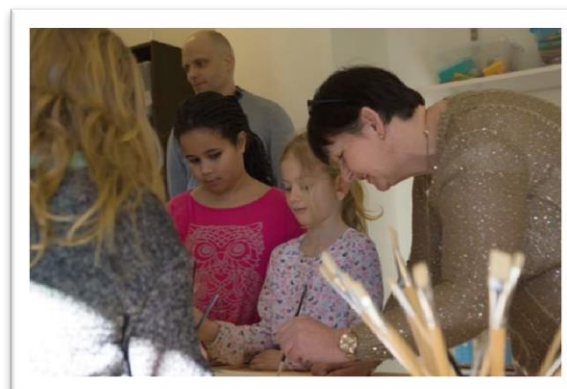
Februari

Samverkansrådet bildas i kommunen. Skaparbibblan presenteras. 2-3 möten per termin hålls under året. Marknadsföringen om Skaparbibblan påbörjas utåt i bygden. Flertalet informationsmöten gentemot invånarna om projektet i biblioteksrummet samt inom föreningslivet. Skaparbibblans rum på Kulturhuset i Örkelljunga planeras och möbleras.

Mars

Information om Skaparbibblan skrivs i Näringsliv- och Turism nyhetsbrev som går ut till näringsidkare och lokala besöksnäringen. Möte med näringslivet. Studiebesök på CoderDojo i Helsingborg som förberedelse inför egen programmeringsskola under sommaren. Informationsbrev och förfrågan om möte med största företagen i kommunen skickas ut.

Skaparbibblans lokal invigs Kulturhuset i Örkelljunga samtidigt som kommunen firar 10 000 invånare. Ett 30-tal personer närvarar. Invigning av Kultur- och fritidsnämndens ordförande Kristina Söderlund.

Första aktiviteten genomförs och det viks ugglor av gamla böcker.

April

Decoupage lockar drygt tio deltagare. En tidlös folder om projektet trycks i tusen exemplar för att delas ut till befolkningen och andra intressenter.

Maj

Ett första möte med skånska Maker-verksamheter äger rum i Eslöv. Informationsmöte om Skaparbibblan sker hos intresséföreningar och kulturföreningar. Önskad workshop från invånare riggas. Det blir mindfulnessmålning.

Örkelljungadagarna, tvådagars festligheter i bygden, och Skaparbibblan är på plats på torget och marknadsför projektet.

Cykelmeck-workshop i samarbete med byns cykelhandlare, den nystartade MTB-föreningen Örkelljunga Outdoor och en privat cykelentusiast.

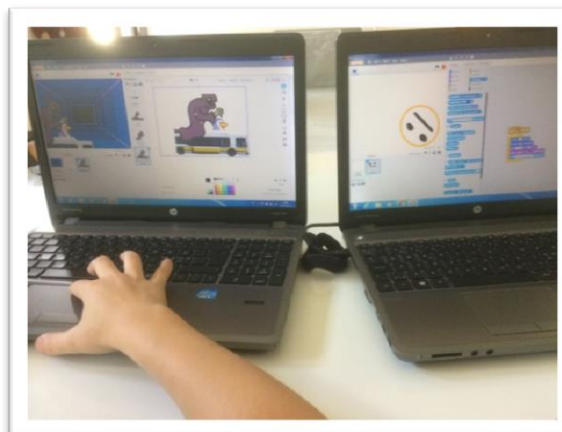
Första tillfället vi öppnar upp Skaparbibblan för allmänheten, för fri produktion.

Juni

Legobygge (två tillfällen), i samarbete med lokal legoentusiast.

Fotoworkshop (tre tillfällen), i samarbete med föreningen IFALL – integration för alla.

Programmeringsskola under fyra tillfällen, i egen regi, med programmet Scratch.

Juli

Fotoworkshop (fyra tillfällen), i samarbete med föreningen IFALL – integration för alla. Bokvikning (ett tillfälle), i samarbete med privatperson. Stickning (ett tillfälle), i samarbete med föreningen IFALL – integration för alla. Origami (ett tillfälle), i samarbete med föreningen IFALL – integration för alla.

Augusti

Skapa med återvinning (två tillfällen), i samarbete med Konstföreningen. Clownworkshop (ett tillfälle), i samarbete med en riktig clown!

September

Önskemål från allmänheten om att starta cosplayverksamhet. Ett planeringsmöte dit alla intresserade bjuds in.

Skaparbibblan deltar på höstmärknad- och skördefest på Ingebörrarps friluftsmuseum.

Oktober

Kulturdagen i Örkelljunga då besökarna får prova på green screen.

November

En ny mässa arrangeras "Örkelljunga träffas". Där möts medborgare, näringsliv, föreningar och offentliga verksamheter för att upptäcka, mötas och låta sig inspireras. Skaparbibblan visar upp ett axplock från tidigare aktiviteter samt ger en hint om ett framtida samarbete med Landskrona bibliotek, Region Skåne och Skåne Hemslöjds projekt Flyga drake, som gästar vårt ståbord under mässan med att bygga drakar. Flera samtal förs vid bordet och Skaparbibblan nätverkar med potentiella samarbetspartners bland utställande företagare. Hundra specialtryckta tygkassar innehållande broschyr om Skaparbibblan, lysdiodpyssel och flyers om kommande aktiviteter under 2018 delas ut bland de 1 700 besökarna.

I samband med utställningen Skånska dinosaurier som Malmö Museer har producerat, har vi en workshop där drakar byggs i olika material.

December

Skaparbibblan deltar på hembygdsföreningens julmarknad.

Skaparbibblan gästar ett av kommunens äldreboende strax före julafton där vi bakar pepparkakor, har högläsning på gammalskånska och dekorerar ljus tillsammans.

Hur gick det då?

Ge biblioteket en tydligare förankring i lokalsamhället.

Vi har skapat nätverk internt i kommunen och förklarat andemeningen bakom Skaparbibblan och odlat varaktiga samarbeten med äldreomsorgen, socialförvaltningen, näringsliv och turismenheten. Vi har aktivt arbetat för att Skaparbibblan ska uppfattas vara en verksamhet för alla åldrar och inte tingat för enkom barnen. Tanken att samlas kring ett gemensamt intresse oavsett ålder, ursprung, språk eller förkunskaper har visat sig fungera väl även om det har varit trevande i början för deltagarna.

Nätverka i lokalsamhället

Under 2017 har föreningsutvecklaren och bibliotekssamordnaren marknadsfört Skaparbibblan på olika möten som föreningar och kommunala förvaltningar har haft. Företagarna var svåra att få till möte med. Intresse fanns men tid och resurser var oftast problematiken. Under förenings- och näringslivsmässan i november nätverkade vi med de företag som var på plats och marknadsförde det potentiella utbyte vi kan ha av varandra i framtiden.

Under 2018 kommer vi fortsätta samarbetet med föreningslivet och andra aktörer där vi hjälper till med marknadsföring, material och lokal. Skaparbibblans resurser är människor som delar med sig av kompetens och kunskaper.

En bygd med drygt tiotusen invånare har fått en ny biblioteksverksamhet och kanske flera har fått revidera sin bild av biblioteken. Tack vare det goda samarbetet i kultur- och fritidsförvaltningen har vi nått fler personer och Skaparbibblan har snabbt fått input från våra respektive områden inom bibliotek, kultur, fritid, musik och föreningslivet. Det är fördelen med att arbeta i en mindre kommun.

Att inventera vilka kunskaper som finns och sprida dessa

Ett av Skaparbibblans syfte var att hitta en metod för att vi som verkar och bor i bygden ska integreras med varandra. Vi tror inte att integrationen är det som ska vara i fokus utan snarare är en viktig process i hur vi på bästa möjliga sätt blir en bättre möjliggörare för de idéer och kunskaper som finns i bygden. Vi vill visa att vi kan vara en arena för möten som i sin tur ökar glädjen för varje individ och som kan göra ett rikt konst- och kulturliv ännu rikare. Vår värld finns i lokalsamhället, en värld som speglar alla möjliga kulturer och idéer. Vi ser i vår vardag kompetenta människor som kan, vill och längtar efter ett sammanhang för att sprida sina kunskaper.

Genom alla möten som skett under året har vi breddat vårt nätverk ytterligare och kommit varandra närmare. Invånare förväntar sig mer av biblioteken när det rör möjligheten att få arrangera workshops kring deras intressen. Sakteliga har deras egen kunskap kunna få spelrum i lokalsamhället och delas med andra. Tack vare kultur- och fritidsförvaltningens personals olika uppdrag har vi ett brett nätverk när vi letar efter kunskap i kommunen.

Att koppla samman individer till befintliga och nya föreningar

Efter varje skaparbibbla ska vi knyta deltagare och dess kunskaper till andra. Och det är detta som blir vår stora uppgift. Hittar vi någon som är duktig på att

teckna, knyter vi personen i fråga till konstföreningen. Hittar vi en trädgårdsmästare hjälper vi till att starta en trädgårdsförening. Vi möjliggör mötena, men det är invånarna som driver det framåt.

I och med att vi är så många som ska jobba med projektet, såsom bibliotekssamordnare, föreningsutvecklare, integrationsutvecklare, näringsidkare och föreningsliv så finns det massor med möjlighet att verkligen nå vårt mål, med befintliga personella resurser.

Genom opretentiösa workshops, oftast utan ledare, har personer fått lära känna andra som delar deras intressen. Lyhördheten och att snabbt svara, för att intresset inte ska falna, har varit viktigt för oss. Har kommunen haft en förening eller gruppering med lika intresse har vi, precis som vi hade tänkt, pratat med dem och knytet samma person med förening eller gruppering.

Skaparbibblans fysiska rum på Kulturhuset har stått öppet för egen kreativitet på måndagar under sommaren, vilket visade sig fungera väl efter några små justeringar för att bibehålla ordningen. Vi såg barn, ungdomar och far- och morföräldrar hänga där och skapa efter eget önskemål efter det material som fanns på plats.

När intresset kring en aktivitet har varit för liten här i kommunen har vi anordnat en workshop ändå och deltagarna har fått träffa andra inspiratörer genom Skype, för att kunna få tips på hur en kan träffa andra med lika intressen genom digitala nätverk. Nyligen anordnade vi en Cosplayworkshop just på det sättet vilket var betydelsefullt för de som kom, men där det saknades föreningar och grupperingar i lokalsamhället.

Att arrangera minst 10 stycken skaparbibblor under 2017, gärna på oväntade mötesplatser

Vi räknar med att under 2017 ha regelbundna skaparbibblor, ungefär 10 stycken under året. Dessutom planerar vi att under 2 gånger nästa år ha en stor Skaparverkstad, förhoppningsvis i FORUM Örkelljunga, en helt ny mötesarena som öppnade i september 2016.

Vi har haft över trettio skaparbibblor under 2017! I ansökan för projektet föreställde vi oss att vi skulle möjliggöra regelbundna workshop, men så blev det inte. Det berodde främst på att vi fick tänka större och få in invånaren i bilden. För att kunna vara flexibel kring önskemålen som kom in oregelbundet, blev verksamheten också oregelbunden. Men det visade sig fungera väl, både med marknadsföring och att invånarna fick oväntade aktiviteter som poppade upp i lokalsamhället. Att delegera tider och datum till invånarens almanacka var viktig i sammanhanget.

Vi föreställde oss även att anordna två stora Skaparverkstäder i den nya mötesarenan FORUM Örkelljunga. Genom att delta i förenings- och näringslivsmässan som ägde rum i just FORUM Örkelljunga, i november fick många människor upp ögonen för Skaparbibblan och vi fick möjlighet att samtala med intresserade människor med olika kreativa önskemål.

Kunskapsdela till andra intresserade under 2018

Under 2018 sammanfattar vi Örkelljunga kommuns metod hur biblioteket blev en självklar möjliggörare i lokalsamhället. Vi kommer kunskapsdela våra erfarenheter i Region Skåne, i våra biblioteksnätverk i Sverige, i rapportform och i media. Vi hoppas att vårt arbete ska kunna bli en förebild på hur framför allt mindre samhällen kan arbeta med biblioteksutveckling.

Genom att redovisa om projektet till Svensk Biblioteksföreningen och i samband med Region Skåne kulturförvaltnings arrangemang *Stora utvecklingsdagen 2018* i mars, åskådliggör vi vår metod och inspirerar hur vi har arbetat med projektet. Det kan även bli fler tillfällen för kunskapsdelning under 2018. Media har skrivit om vårt projekt och Skaparbibblan implementeras nu i ordinarie verksamhet.

Vi tackar Svensk Biblioteksförening som genom utvecklingsbidraget bidrog till att Skaparbibblan fick växa fram under 2017 i Örkelljunga kommun.

För mer information, kontakta oss:
Sara Olsson, bibliotekssamordnare
sara.olsson@orkelljunga.se
0435-550 24

Mattias Persson, föreningsutvecklare
mattias.persson@orkelljunga.se
0435-550 39